

GEOGRAFIE - Ghid de pregătire pentru bacalaureat reprezintă o ediție revizuită a acelei anterioare, un auxiliar didactic, un suport de instruire, menit să ofere un real sprijin parcurgerii conținuturilor cuprinse de Programa școlară în vigoare.

În realizarea acestui suport de instruire, autorul a avut în vedere curriculumul școlar de geografie pentru clasa a XII-a în ansamblul său (competențe generale, valori și atitudini, competențe specifice, conținuturi ofertate, sugestiile metodologice), iar structura și conținutul respectă sugestiile metodologice din Programa de geografie - clasa a XII-a, precum și Programa pentru Examenul de Bacalaureat. În acest context, ghidul poate fi utilizat împreună cu oricare dintre manualele aprobate, aflate în circulație.

Prin complexitatea problemelor prezentate, oportunitatea acestora și modul de formulare a itemilor, lucrarea de față constituie un veritabil instrument de lucru pentru elevi, care, în condițiile utilizării acesteia și în funcție, bineînțeles, și de nivelul de pregătire, de interesul pentru geografie, se vor aprobia mai mult de exigențele examinării curente și performanței.

Prin aplicații, teme, întrebări și teste se asigură o evaluare și autoevaluare obiectivă a performanțelor fiecărui elev și o pregătire adecvată, pentru evaluarea ce urmează să aibă loc pe parcursul întregului an școlar, în condițiile concursurilor școlare (Olimpiada de Geografie) și mai ales în vederea pregătirii examenului de bacalaureat.

Utilizarea ghidului permite o învățare activă, elevul este permanent antrenat în desfășurarea lecției, asigurându-se astfel, realizarea instruirii în mod predominant (sau în mod exclusiv) în clasă.

Lucrarea de față cuprinde:

1. Sinteze și aplicații, cu diverse tipuri de itemi, pentru fiecare capitol;
2. 30 de teste, după modelul celor de la examenul de bacalaureat, actualizate ca structură, conținut și cu un pronunțat caracter integrat;
3. Bareme asociate acestor teste, dezvoltate, cu mai multe variante de răspuns, care permit atât verificarea rezolvărilor, cât și o certificare a calității învățării;
4. Harti, grafice foarte bine realizate și extrem de utile.

Considerăm acest ghid de pregătire nu un scop în sine, ci o metodă de a învăța mai bine, mai ușor și mai eficient, de a demonstra elevului importanța studiului Geografiei în general și mai ales a Geografiei României, Europei și Uniunii Europene.

Prin modul de structurare, lucrarea este o nouitate pentru studiul geografiei la nivel liceal, este binevenită și de un real folos pentru profesori și elevi. Cu siguranță va contribui la sporirea calității procesului educațional, la învățarea geografiei și în mod deosebit, facilitarea obținerii unor rezultate corespunzătoare așteptărilor la examenul de bacalaureat.

**Prof.dr. Steluța Dan
Inspector General Ministerul Educației Naționale**

CAP. I - EUROPA ȘI ROMÂNIA – ELEMENTE GEOGRAFICE DE BAZĂ	6
Spațul european și spațiul românesc.....	6
ELEMENTE FIZICO – GEOGRAFICE DEFINITORII ALE EUROPEI ȘI ROMÂNIEI	8
Relieful	8
Clima	26
Apele	34
Învelișul biopedogeografic	41
Sinteza caracteristicilor biopedoclimatice	42
Resursele naturale	45
ELEMENTE DE GEOGRAFIE UMANĂ A EUROPEI ȘI ROMÂNIEI	47
Harta politică a Europei	47
Populația și caracteristicile ei geodemografice	56
Sistemul de orașe	59
Activitățile economice	70
MEDIUL ÎNCONJURĂTOR ȘI PEISAJE	72
<i>Regiuni geografice: Carpații</i>	<i>72</i>
TĂRILE VECINE ROMÂNIEI	74
CAP. II - ROMÂNIA ȘI UNIUNEA EUROPEANĂ	89
Formarea Uniunii Europene și evoluția integrării europene	89
Tările Uniunii Europene	90
MODELE DE TESTE	97
Testul 1	99
Testul 2	103
Testul 3	107
Testul 4	111
Testul 5	115
Testul 6	119
Testul 7	123
Testul 8	127
Testul 9	131
Testul 10	135
Testul 11	139
Testul 12	143
Testul 13	147
Testul 14	151
Testul 15	155
Testul 16	159
Testul 17	163
Testul 18	167
Testul 19	171
Testul 20	175
Testul 21	179
Testul 22	183
Testul 23	187
Testul 24	191
Testul 25	195
Testul 26	199
Testul 27	203
Testul 28	207
Testul 29	211
Testul 30	215

EUROPA ȘI ROMÂNIA – ELEMENTE GEOGRAFICE DE BAZĂ

SPAȚIUL EUROPEAN ȘI SPAȚIUL ROMÂNESCU

1. Europa este penultimul continent ca suprafață ($10\ 170\ 340\ km^2$) și al treilea continent din punct de vedere demografic (740,2 mil. loc).

Așezarea geografică: este situat în întregime în emisfera nordică, având ca (fig. 1):

- **vecini:** N - Oceanul Arctic; S - Marea Mediterană și mările marginale (Marea Tireniană, Marea Adriatică, Marea Ionică, Marea Egee), Marea Neagră, Munții Cauză; E - Munții Ural, Fluvial Ural, Marea Caspică; V - Oceanul Atlantic;
- **puncte extreme:** N - Capul Nord (Norvegia); S - Capul Tarifa (Spania); E - NE-ul Munților Ural (localitatea Vorkuta - Rusia); V - Capul Roca (Portugalia);

Prezintă ţărmuri festonate, cu numeroase:

- **peninsule:** Pen. Iberică, Pen. Italică, Pen. Balcanică, Pen. Scandinavă, Pen. Kola, Pen. Yutlanda;
- **insule:** Arhipelagul Britanic (format din insulele Marea Britanie, Irlanda, Hebride, Orkney), Islanda, Arh. Azore, Madeira și Canare (aflate în Oceanul Atlantic), Baleare, Corsica, Sicilia, Sardinia, Malta, Creta, Cipru (aflate în Marea Mediterană);

Cuprinde două grupări regionale de state: una militară (NATO) și alta economică (UE) și un număr de 46 de state, dintre care cel mai mare ca suprafață și populație este Rusia și cel mai mic este Vatican.

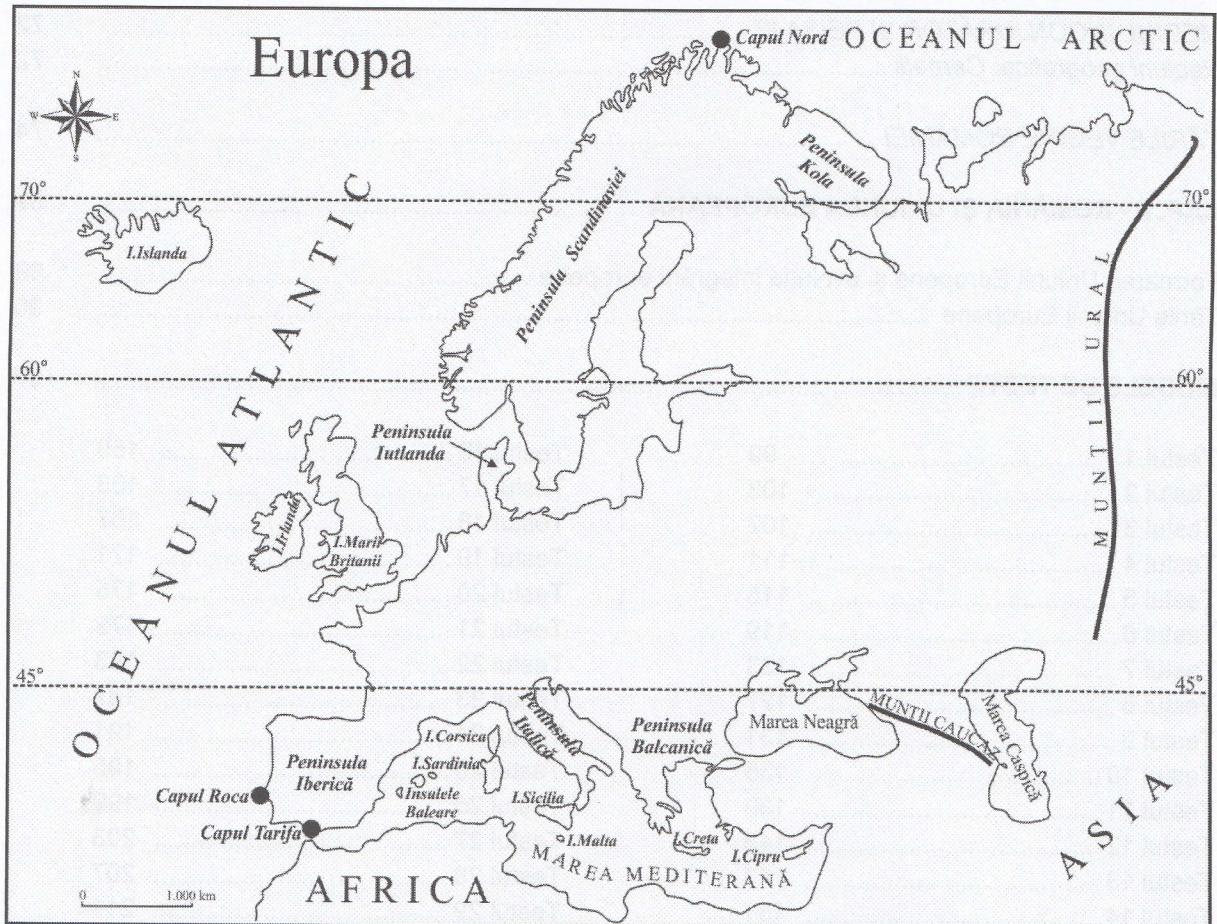

Fig. 1 – Europa: vecini, insule și peninsule

2. România înregistrează o suprafață de $238\ 391\ km^2$ și o populație de 21,3 mil. loc.

Așezarea geografică:

- pe glob este situată în emisfera nordică, la intersecția paralelei de 45° lat.N (ce o situează la jumătatea distanței dintre Ecuator și Polul Nord) cu meridianul de 25° long. E (ce o situează la jumătatea distanței dintre Oceanul Atlantic și Munții Ural);

- pe continent, România este situată în Europa Centrală, având ca vecini următoarele state: Bulgaria (S), Serbia (SV) și Ungaria (NV), Rep. Moldova (E) și Ucraina (N și E).

România este definită ca o țară carpato-dunăreană-pontică:

- este țară carpatică pentru că 2/3 din lungimea Carpaților se află pe teritoriul României și ocupă 28% din suprafața țării;
- este țară dunăreană (danubiană) pentru că 1075 km (38%) din lungimea Dunării se află pe teritoriul României sau la granițele sale;
- este țară pontică pentru că are ieșire la Marea Neagră în lungul litoralului de 244 km;

România este un stat central european de mărime mijlocie, atât ca suprafață, cât și ca populație. Din punct de vedere geopolitic, România este membru NATO din anul 2004 și membru UE din anul 2007.

EVALUARE

I. Încercuiți litera corespunzătoare răspunsului corect:

1. Punctul extrem nordic al Europei este situat pe teritoriul statului numit:

- a. Suedia b. Norvegia c. Rusia d. Finlanda

2. În sud, România se învecinează cu statul numit:

- a. Ucraina b. Bulgaria c. Ungaria d. Rep. Moldova

3. Insula Cipru se află în Marea:

- a. Baltică b. Nordului c. Mediterană d. Neagră

4. România este situată în Europa:

- a. Nordică b. Sudică c. Estică d. Centrală

5. România este traversată de meridianul de:

- a. 25° lat.N b. 25° long.E c. 45° long.E d. 25° lat.S

II. Completați spațiile libere cu răspunsul corect:

1. În nord, România se învecinează cu statul numit

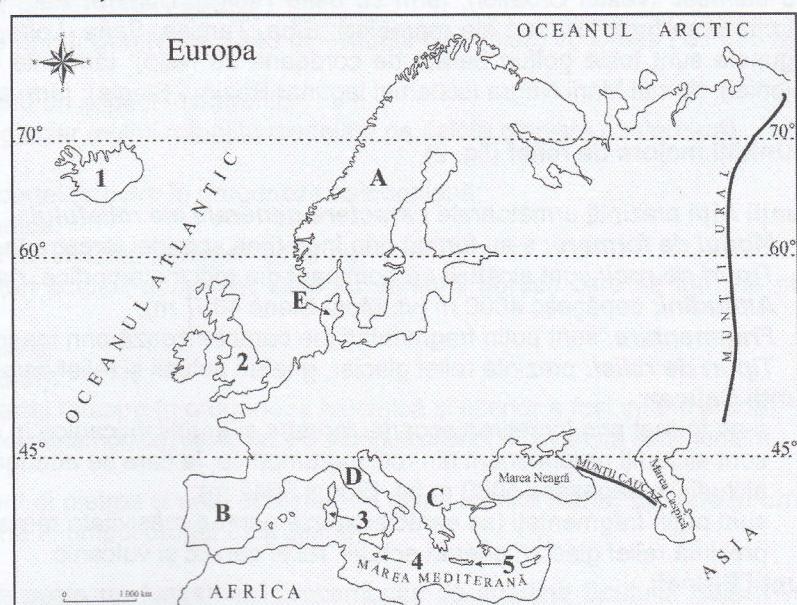
2. Punctul extrem vestic al Europei este Capul

3. Teritoriul României este traversat de paralela

4. Pentru că are ieșire la Marea Neagră, România este considerată o țară

5. România este membru al Uniunii Europene din anul

III. Pe baza hărții de mai jos, precizați numele peninsulelor marcate, pe hartă, cu litere de la A la E și numele insulelor marcate, pe hartă, cu numere de la 1 la 5:

A

B

C

D

E

1

2

3

4

5

IV. Menționați două argumente pentru a susține afirmația "România este o țară carpatică".

RELIEFUL EUROPEI

1. Caractere generale ale reliefului Europei

- din punct de vedere **altimetric**, relieful Europei înregistrează **altitudinea maximă** în Vf. Mont Blanc (4807 m) din Munții Alpi și **cele mai mici altitudini** (sub 0 m) în Olanda (regiunea polderelor – uscat obținut de sub apele mării prin îndiguire și desecare) și în Câmpia Precaspică (- 28 m);
- **treptele de relief** cuprind: câmpii și dealuri joase (85%), munți și dealuri înalte (15%);
- din punct de vedere **geologic**, relieful Europei cuprinde: **unități de platformă** (situate în nord și nord-est: Platforma Est-Europeană și Scutul Baltic) și **unități de orogen** (formate prin încreșterea scoarței terestre în orogenezele caledoniană, hercinică și alpină).

2. Tipuri genetice de relief:

- **relieful glaciar**:

- este rezultatul acțiunii ghețarilor (de calotă și montani) care s-au format în perioada glaciară cuaternară (pleistocen) în Europa Nordică și în munții cu altitudini mai mari de 2000 m;
- este reprezentat de: aliniamente de morene, depresiuni lacustre (în nordul Europei) și circuri, văi, morene glaciare (în munții);
- în prezent, există calotă glaciară în Islanda și ghețari montani în munții cu altitudini de peste 3000 m și în Alpii Scandinaviei (la peste 2000 m, datorită situației lor la latitudine mai mare de 60°N).

- **relieful carstic**: este format pe roci carstificabile (calcare, sare), fiind reprezentat de peșteri și chei; este reprezentativ în Podișul Karst, din Slovenia, unde a fost studiat pentru prima oară;

- **relieful vulcanic**: este format în urma erupțiilor vulcanice și este reprezentat de:

- ✓ **vulcani activi**: Vezuviu, Etna, Stromboli (în Italia), Santorini (Grecia), aflați în zona de contact dintre placa tectonică africană și placa tectonică euro-asiatică și vulcanul Hekla (în Islanda – insulă vulcanică, situată la contactul dintre plăcile tectonice euro-asiatică și americană);
- ✓ un lanț de vulcani stinși, cu resturi de conuri și crater vulcanice (în Carpații Românești);

- **relieful eolian**: este reprezentat de dune în Câmpia Română (Bărăgan și Câmpia Olteniei), Câmpia de Vest (Câmpia Carei) și Delta Dunării;

- **relieful litoral** este reprezentat diferite tipuri de țărmuri: **țărm cu fiorduri** (Norvegia); **țărm cu canale sau dalmatic** (vestul Croației); **țărm cu delta** (Volga, Dunăre, Pad, Ebro); **țărm cu estuar** (formate datorită amplitudinilor mari ale mareelor): Elba, Tamisa, Sena, Loire, Garonne, Tejo; **țărm cu lagune** (lagunele sunt foste golfuri barate de cordoane de nisip); **țărmurile Mării Baltice** (nordul Germaniei, Poloniei), **țărmul Mării Negre** (sistemu lagunar Razim - Sinoie); **țărm antropic** (polderele olandeze).

3. Unități majore de relief (fig. 2)

Munții Alpi prezintă următoarele **caractere generale ale reliefului**:

- **Modul de formare**: s-au format prin încreșterea scoarței terestre în orogeneza alpină;
- **Tipuri de roci**: sunt alcătuiți predominant din roci metamorfice, dar și din calcare (în est);
- **Altitudini**: depășesc 4000 m (vf. Mont Blanc 4807 m);
- **Fragmentare**: sunt puțin fragmentați (se caracterizează prin masivitate);
- **Tipuri de relief**: prezintă relief glaciar, ghețari actuali și relief carstic.

Munții Caucaz:

- s-au format prin încreșterea scoarței terestre și erupții vulcanice în orogeneza alpină;
- sunt alcătuiți predominant din roci metamorfice, la care se adaugă calcare și roci vulcanice;
- altitudinile depășesc 5000 m (vf. Elbrus 5642 m);
- sunt puțin fragmentați (se caracterizează printr-o masivitate remarcabilă);
- prezintă relief glaciar, ghețari actuali, relief carstic și vulcanic.

Munții Pirinei:

- s-au format prin încreșterea scoarței terestre în orogeneza alpină;
- sunt alcătuiți predominant din roci metamorfice;
- altitudinile depășesc 3000 m (vf. Pic d'Aneto 3404 m);
- sunt puțin fragmentați (se caracterizează printr-o masivitate remarcabilă);
- prezintă relief glaciar și ghețari actuali.

Munții Apenini:

s-au format prin încrețirea scoarței terestre în orogeneza alpină, dar și prin erupții vulcanice;

- sunt alcătuși din roci metamorfice și din roci vulcanice;
- altitudinile sunt de aproape 3000 m (vf. Gran Sasso d'Italia 2912 m);
- prezintă relief vulcanic și glaciar;

Munții Carpați:

s-au format prin încrețirea scoarței terestre în orogeneza alpină, dar și prin erupții vulcanice;

- sunt alcătuși dintr-o varietate de roci: metamorfice, vulcanice, sedimentare;
- altitudinile depășesc 2500 m (vf. Gerlachovka 2655 m din Munții Tatra, pe teritoriul Slovaciei);
- sunt fragmentați (aproape un sfert din suprafața lor fiind reprezentată de depresiuni și culoare de vale);
- prezintă relief glaciar, vulcanic, carstic.

Munții (Alpii) Dinarici:

- s-au format prin încrețirea scoarței terestre în orogeneza alpină;
- sunt alcătuși predominant din calcare;
- altitudinile depășesc 2500 m (vf. Jezerski 2694 m, situat la granița dintre Albania și Muntenegru);
- prezintă relief carstic și glaciar.

Munții Balcani (Munții Stara Planina):

- s-au format prin încrețirea scoarței terestre în orogeneza alpină;
- sunt alcătuși predominant din rocile metamorfice;
- altitudinile depășesc 2000 m (vf. Botev 2376 m);
- prezintă relief glaciar;

Masivul Central Francez:

- s-a format prin încrețirea scoarței terestre în orogeneza hercinică și prin erupții vulcanice;
- este alcătuit din roci vulcanice, dar și calcare;
- are altitudini sub 2000 m (vf. Mt. Doré 1886 m);
- prezintă relief vulcanic și carstic;

Munții Ural: este cel mai lung lanț muntos din Europa, peste 2000 km, orientat nord – sud;

- s-au format prin încrețirea scoarței terestre în orogeneza hercinică;
- sunt alcătuși predominant din roci metamorfice;
- altitudini sub 2000 m (vf. Narodnaia 1895 m);
- există relief glaciar în nord.

Munții Penini, Munții Grampian (Munții Scoției Centrale) și Munții Scoției:

- s-au format prin încrețirea scoarței terestre în orogeneza caledoniană;
- sunt alcătuși din sisturi cristaline, dar și din calcare;
- altitudinile sunt în jur de 1000 m (vf. Ben Nevis 1343 m – Munții Grampian; vf. Cross Fell 893 m – Munții Penini);
- sunt fragmentați tectonic, având un aspect îmbătrânit;
- prezintă relief carstic și relief glaciar (culmi rotunjite modelate de calota glaciară cuaternară).

Munții (Alpii) Scandinaviei:

- s-au format prin încrețirea scoarței terestre în orogeneza caledoniană;
- sunt alcătuși din roci metamorfice;
- altitudinile sunt în jur de 2500 m (vf. Galdhøpiggen 2470 m);
- prezintă relief glaciar și ghețari actuali; spre vest văile au versanți abrupti care se termină prin fiorduri;
- se caracterizează prin masivitate;

Meseta Spaniolă (Podișul Castiliei):

- s-a format prin încrețirea scoarței terestre în orogeneza hercinică și ulterior a fost intens erodat;
- fundamentalul este alcătuit din roci metamorfice, peste care s-a depus ulterior o cuvertură sedimentară;
- altitudini 500 - 600 m;
- are aspectul unui platou vălurit și pietros și este dominat de culmi numite *sierre*, apărute în urma reînăltării unor blocuri cristaline în timpul orogenezei alpine;

Podișul și Câmpia Finlandei:

- s-au format prin sedimentare peste un fundament precambrian ce aparține Scutului Baltic, fiind modelate de calota glaciară cuaternară;
- fundamentalul este alcătuit din sisturi cristaline, peste care sunt situate depozite glaciare;
- altitudini de 400 – 500 m (în nord) și 80 – 100 m (în sud);
- există relief glaciar format din șiruri de morene, între care se află depresiuni lacustre.

Câmpia Europei de Est:

este o cîmpie fluvio-glaciарă, care s-a format prin sedimentare peste un fundament precambrian, ce apartine Platformei Est – Europene, fiind modelată de calota glaciарă cuaternară;

- este alcătuită din roci sedimentare: argile, nisipuri, pietrișuri, löess;
 - altitudini medii în jur de 200 m, dar depășește 300 m în anumite sectoare (Colinele Timan 463 m, în nord, Podișul Valdai 343 m);
 - prezintă interfluvii netede și morene glaciare;

Câmpia Nord – Europeană:

- este o câmpie fluvio-glaciară care s-a format prin sedimentare peste un fundament vechi, ce aparține Scutului Baltic, fiind modelată de calota glaciară cuaternară;
 - este alcătuită din roci sedimentare: argile, nisipuri, pietrișuri, löess;
 - altitudini medii în jur de 200 m;
 - prezintă interfluvii netede și morene glaciare;

Câmpia Padului:

- s-a format prin depunere de sedimente într-un vechi golf al Mării Adriatice;
 - este alcătuită din roci sedimentare;
 - are altitudini în jur de 100 m, dar la contactul cu munții atinge 300 m;
 - aspectul reliefului este neted sau ușor înclinat, caracterizându-se prin existența interfluvior netede și largi.

Câmpia Panonică:

- s-a format prin depunere de sedimente într-un bazin tectonic, peste un fundament cristalin făiat și căzut în trepte;
 - este alcătuită din roci sedimentare;
 - prezintă compartimente mai joase (cu altitudini sub 150 m) și compartimente mai înalte (150-300 m);
 - aspectul reliefului este neted, caracterizându-se prin existența interfluviilor netede și largi.

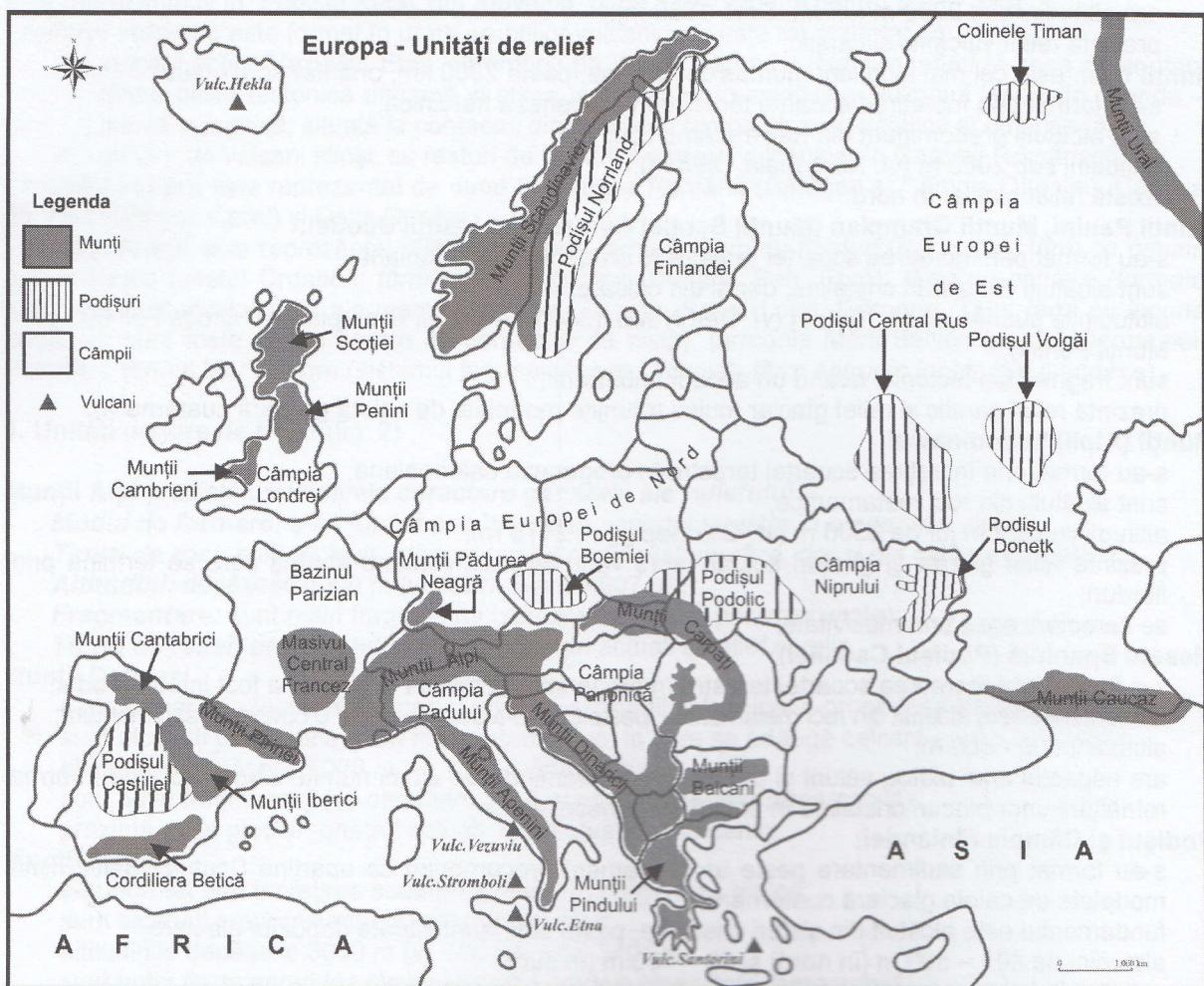

Fig. 2 – Europa: unități majore de relief

I. Încercuiți litera corespunzătoare răspunsului corect:

1. Cei mai înalți munți din Europa sunt:
 - a. Munții Pirinei
 - b. Munții Alpi
 - c. Munții Carpați
 - d. Munții Apenini
2. Peșterile și cheile sunt forme ale reliefului:
 - a. vulcanic
 - b. glaciar
 - c. carstic
 - d. litoral
3. Vulcanul Hekla este situat în insula:
 - a. Creta
 - b. Islanda
 - c. Cipru
 - d. Sicilia
4. Circurile, văile și morenele sunt forme ale reliefului:
 - a. carstic
 - b. vulcanic
 - c. glaciar
 - d. eolian
5. Tărâmul dalmatic este prezent pe teritoriul statului:
 - a. Italia
 - b. Croația
 - c. Norvegia
 - d. Germania

II. Precizați:

1. Numele statului pe teritoriul căruia s-au amenajat poldere
2. Numele statului pe teritoriul căruia se află fiorduri
3. Numele statului pe teritoriul căruia există calotă glaciară actuală
4. Numele a două lanțuri montane care prezintă ghețari montani actuali
5. Numele a două râuri care formează deltă la gura de vărsare

III. Prezentați o cauză a prezenței vulcanismului în Marea Mediterană. **Menționați** doi vulcani activi din acest spațiu.

IV. Completați tabelul de mai jos, marcând căsuța corespunzătoare fiecărei unități de relief :

Unități de orogen			
Unități de relief	caledoniene	hercinice	alpine
Munții Caucaz			
Munții Alpi			
Munții Pirinei			
Masivul Central Francez			
Munții Penini			
Munții Ural			
Munții Carpați			
Munții Apenini			
Alpii Scandinaviei			
Munții Scoției			
Alpii Dinarici			
Unități de platformă			
Unități de relief	Platforma Est-Europeană	Scutul Baltic	
Câmpia Nord-Europeană			
Podișul Finlandei			
Câmpia Est-Europeană			

Notă 1: Deosebirile și asemănările se pot referi la oricare dintre următoarele caracteristici ale reliefului: mod de formare, orogeneză, altitudini, tipuri de roci, tipuri genetice de relief, fragmentare, alte aspecte specifice ale reliefului.

Nota 2: Punctajul complet va fi acordat numai dacă unitățile de relief vor fi tratate comparativ și nu separat. Pentru tratarea separată a celor două unități de relief se acordă jumătate din punctaj.

1. Precizați două deosebiri și o asemănare între **relieful Munților Alpi** și **relieful Munților Scandinavie**.

Deosebiri:

.....
.....
.....
.....
.....

Asemănări:

.....
.....

2. Precizați două asemănări și o deosebire între **relieful Munților Pirinei** și **relieful Munților Carpați**.

Asemănări:

.....
.....
.....

Deosebiri:

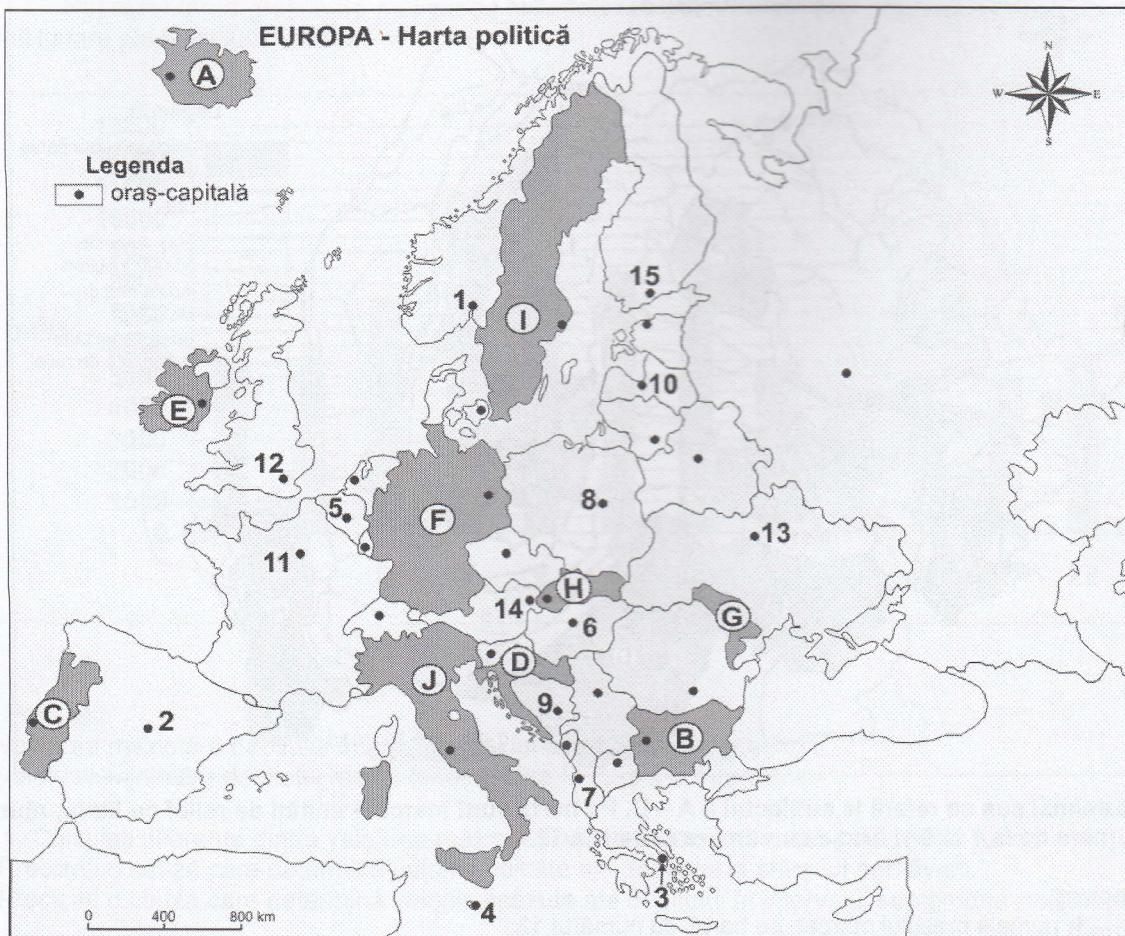
.....
.....
.....

3. Precizați trei deosebiri între **relieful Munților Penini** și **relieful Munților Caucaz**.

Deosebiri:

.....
.....
.....

Testul 1

Harta de mai sus se referă la subiectul I A – E. Pe hartă sunt marcate state cu litere și orașe - capitală cu numere.

A. Precizați:

1. numele statului marcat, pe hartă, cu litera F;
2. numele orașului-capitală marcat, pe hartă, cu numărul 12.

4 puncte

B. Scrieți, pe foaia de examen, răspunsurile corecte care completează afirmațiile de mai jos:

1. Statul marcat, pe hartă, cu litera C se numește ...
2. Orașele-capitală marcate, pe hartă cu numerele 14 și 6 sunt străbătute de fluviul ...
3. Statul care are o mare parte din suprafață acoperită cu calotă glaciară este marcat, pe hartă, cu litera ...

6 puncte

C. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare răspunsului corect pentru fiecare dintre afirmațiile de mai jos:

1. Munții Stara Planina (Balcani) se află pe teritoriul statului marcat, pe hartă, cu litera:

- a. B b. D c. G d. J

2. Orașul-capitală marcat, pe hartă, cu numărul 4 se numește:

- a. Atena b. Monaco c. Nicosia d. Valletta (La Valletta)

3. Insulele Sicilia și Sardinia aparțin statului marcat, pe hartă, cu litera:

- a. C b. D c. I d. J

4. Capitala statului marcat, pe hartă, cu litera H se numește:

- a. Bratislava b. Ljubljana c. Praga d. Viena

5. Mineruri de fier se exploatează în statul marcat, pe hartă, cu litera:

- a. C b. E c. G d. I

10 puncte

D. Precizați trei deosebiri între clima statului marcat, pe hartă, cu litera E și clima statului marcat, pe hartă, cu litera J.

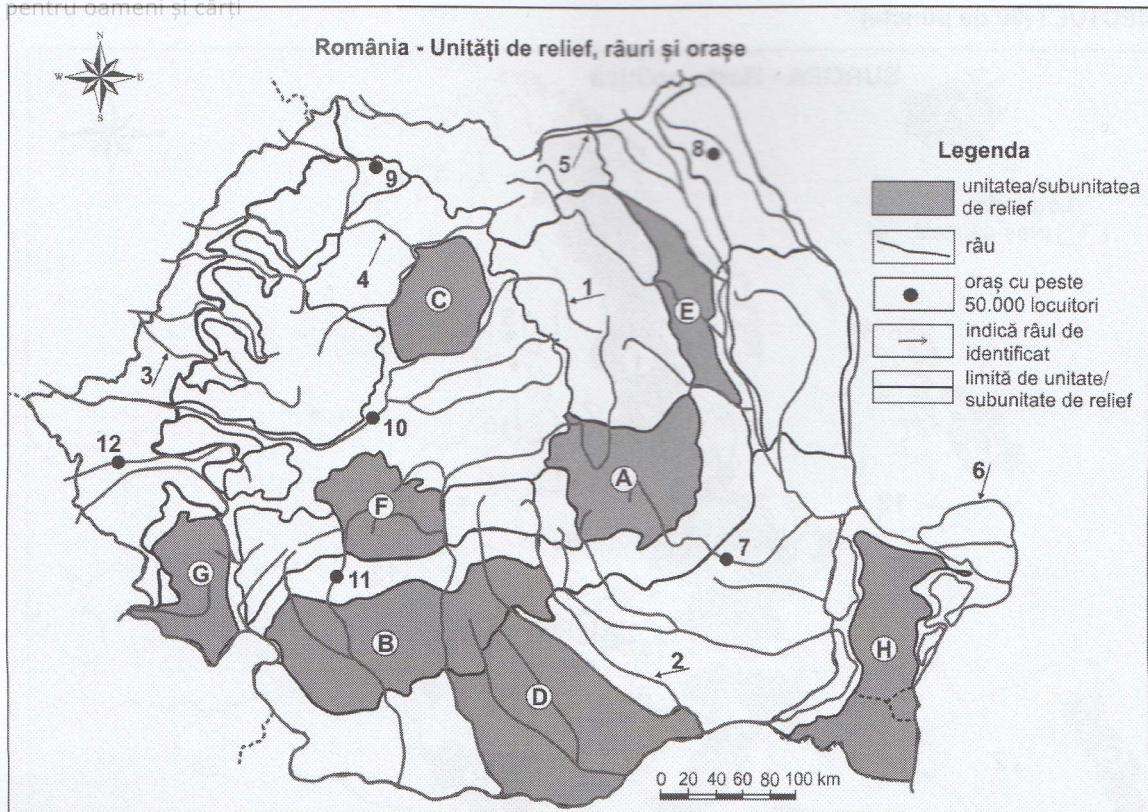
Nota 1: Deosebirile se pot referi la oricare dintre următoarele elemente de climă: factori genetici, tip de climă, temperaturi medii anuale/vara/iarnă, amplitudine termică, precipitații medii anuale/vara/iarnă, vânturi cu frecvență ridicată.

Nota 2: Punctajul complet va fi acordat numai dacă deosebirile vor fi prezentate comparativ și nu separat.

6 puncte

E. Prezentați două cauze care explică potențialul agricol ridicat al statului marcat, pe hartă, cu litera G.

4 puncte

Harta de mai sus se referă la subiectul II A – D. Pe hartă sunt marcate unități de relief cu litere, râuri cu numere de la 1 la 6 și orașe cu numere de la 7 la 12.

A. Precizați:

1. numele orașului marcat, pe hartă, cu numărul 12;
2. numele râului marcat, pe hartă, cu numărul 1.

4 puncte

B. Scrieți, pe foaia de examen, răspunsurile corecte care completează afirmațiile de mai jos:

1. Relief glaciar se găsește în unitatea de relief marcată, pe hartă, cu litera ...
2. Brațul Dunării marcat, pe hartă, cu numărul 6 se numește ...
3. Orașul marcat, pe hartă, cu numărul 11 este străbătut de râul numit ...

6 puncte

C. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare răspunsului corect pentru fiecare dintre afirmațiile de mai jos:

1. Orașul marcat, pe hartă, cu numărul 10 se numește:
 - a. Alba Iulia
 - b. Deva
 - c. Mediaș
 - d. Târgu Mureș
2. Râul marcat, pe hartă, cu numărul 2 străbate orașul:
 - a. Alexandria
 - b. București
 - c. Pitești
 - d. Ploiești
3. Un combinat de prelucrare a minereurilor neferoase a fost construit în orașul marcat, pe hartă, cu numărul:
 - a. 7
 - b. 8
 - c. 9
 - d. 10
4. Zăcăminte de gaz metan se exploatează din unitatea de relief marcată, pe hartă, cu litera:
 - a. C
 - b. F
 - c. G
 - d. H
5. Râul marcat, pe hartă, cu numărul 5 se numește:
 - a. Bistrița
 - b. Jijia
 - c. Moldova
 - d. Suceava

10 puncte

D. Precizați trei deosebiri între **relieful unității marcate, pe hartă, cu litera A și **relieful** unității marcate, pe hartă, cu litera H.**

Nota 1: Deosebirile se pot referi la oricare dintre următoarele aspecte ale **reliefului**: mod de formare, tipuri de roci pe care s-a format **relieful**, altitudini, gradul de fragmentare, tipuri genetice de **relief**, orientarea culmilor și a văilor principale, dispunerea depresiunilor, alte aspecte specifice ale **reliefului**.

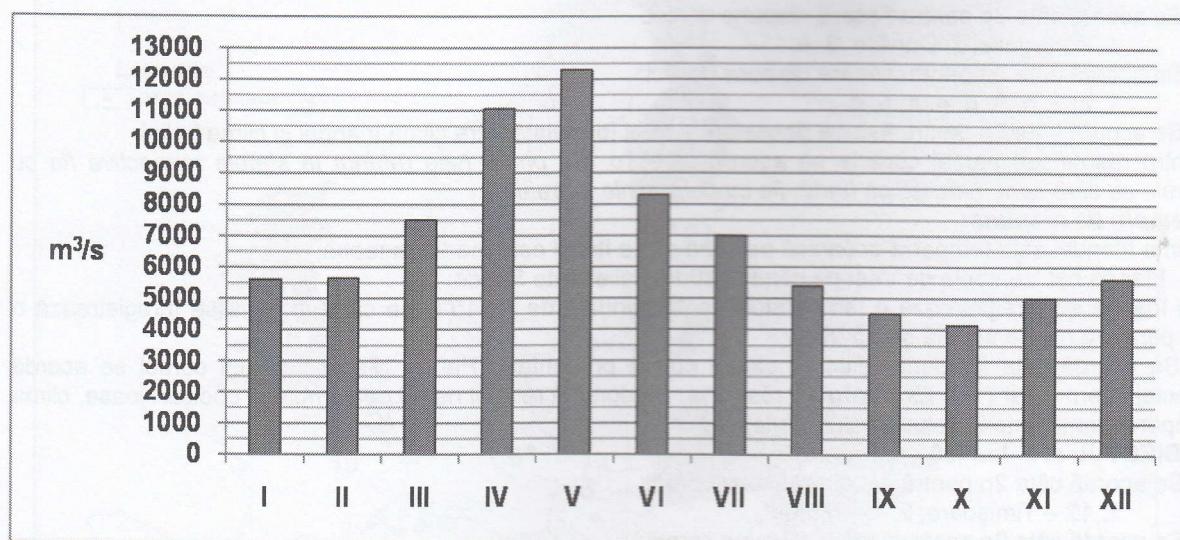
Nota 2: Punctajul complet va fi acordat numai dacă cele trei deosebiri vor fi prezentate comparativ și nu separat.

6 puncte

E. Prezentați două cauze care explică densitatea redusă a populației din Munții Carpați.

4 puncte

Reprezentarea grafică de mai jos se referă la subiectul III A – B și prezintă evoluția debitelor medii lunare ale fluviului Dunărea.

A. Precizați:

1. valoarea maximă a debitului mediu lunar și luna în care s-a înregistrat;
2. valoarea minimă a debitului mediu lunar și luna în care s-a înregistrat.

4 puncte

B. 1. Calculați diferența dintre valoarea maximă și valoarea minimă a debitului mediu lunar.

2. Precizați o cauză care determină valorile ridicate ale debitului la sfârșitul primăverii.

3. Precizați o cauză care determină valorile scăzute ale debitului în intervalul septembrie-noiembrie.

6 puncte

C. Pentru **Franta**, precizați:

1. numele a două state vecine, membre ale Uniunii Europene;
2. numele a două unități de relief;
3. numele a două cursuri de apă;
4. două tipuri de climă;
5. numele a două orașe, altele decât capitala.

10 puncte

D. Tabelul de mai jos prezintă parametrii climatici la trei stații meteorologice din România.

Stația meteorologică	Temperatura medie anuală (°C)	Precipitații medii anuale (mm)	Temperatura minimă absolută (°C)
Bod (508 m)	7,5	592	-38,5
Predeal (1093 m)	5	936	-33,8
Vf.Omu (2505 m)	-2,5	1278	-38,0

1. Calculați diferența dintre temperatura medie anuală la stațiile meteorologice Bod și Vf.Omu.

2. Menționați un factor care determină variația temperaturilor și precipitațiilor medii anuale la cele trei stații.

3. Prezentați o cauză care explică temperatura minima absolută înregistrată la Bod (Depresiunea Brașov).

6 puncte

E. 1. Prezentați un avantaj și un dezavantaj al utilizării combustibililor fosili (cărbuni, petrol, gaze naturale) pentru obținerea energiei electrice.

2 puncte

2. Menționați două state care au fost admise în Uniunea Europeană în anul 2004.

2 puncte

SUBIECTUL I (30 de puncte)

A. Se acordă câte 2p pentru fiecare răspuns corect:

1. F – Germania; 2. 12 – Londra.

B. Se acordă câte 2p pentru fiecare răspuns corect:

1. Portugalia; 2. Dunăre; 3. A.

C. Se acordă câte 2p pentru fiecare răspuns corect:

1. a; 2. d; 3. d; 4. a; 5. d.

D. Se acordă câte 2p pentru fiecare deosebire corect formulată între clima Irlandei și clima Italiei.

Pentru răspunsuri parțial corecte se acordă câte 1p. Se poate face referire la statele respective fie cu literele cu care sunt marcate pe hartă, fie cu denumirile lor reale.

Exemplu de răspuns:

- clima Irlandei este temperat-oceanică pe când clima Italiei este mediteraneană;

- în Irlanda bat Vânturile de Vest pe când în sudul Italiei bate Siroco;

- în Irlanda se înregistrează o temperatură medie anuală de 10-15°C pe când în Italia se înregistrează o temperatură medie anuală de 15-20°C

E. Se acordă câte 2p pentru fiecare cauză corect prezentată. Pentru răspuns parțial corect se acordă punctaj intermediar (1p). **Exemplu de răspuns:** predomină relieful neted de câmpie și podișuri joase, clima temperat-continentala, soluri fertile (cernoziomuri).

SUBIECTUL al II -lea (30 de puncte)

A. Se acordă câte 2p pentru fiecare răspuns corect:

1. 12 – Timișoara; 2. 1 – Mureș.

B. Se acordă câte 2p pentru fiecare răspuns corect:

1. F; 2. Chilia; 3. Jiu.

C. Se acordă câte 2p pentru fiecare răspuns corect:

1. a; 2. b; 3. c; 4. a; 5. d.

D. Se acordă câte 2p pentru fiecare deosebire corect formulată între relieful Carpaților Curburii și relieful Podișului Dobrogei. Pentru răspunsuri parțial corecte se acordă câte 1p. Se poate face referire la unitățile de relief respective fie cu literele cu care sunt marcate pe hartă, fie cu denumirile lor reale.

Exemplu de răspuns:

- Carpații Curburii s-au format prin încrețirea scoarței terestre în orogeneza alpină pe când Podișul Dobrogei s-a format prin încrețirea scoarței terestre în orogenezele caledoniană și hercinică (în nord) și prin sedimentare (în sud);

- Carpații Curburii sunt alcătuși din roci sedimentare cutate (fliș) pe când Podișul Dobrogei este alcătuit din granit, șisturi verzi, calcare, löess;

- Carpații Curburii înregistrează altitudini peste 1500 m (vf.Ciucaș 1954 m) pe când Podișul Dobrogei înregistrează altitudini sub 500 m (vf.Greci 467 m).

E. Se acordă câte 2p pentru fiecare cauză corect prezentată. Pentru răspuns parțial corect se acordă punctaj intermediar (1p). **Exemplu de răspuns:** relief accidentat, cu altitudini peste 1000 m, climă rece și umedă, soluri nefertile.

SUBIECTUL al III-lea (30 de puncte)

A. Se acordă 4p astfel:

1. se acceptă orice valoare cuprinsă între 12100 și 12400 m^3/s – 1p; mai – 1p;

2. se acceptă orice valoare cuprinsă între 4100 și 4400 m^3/s – 1p; octombrie – 1p.

B. Se acordă câte 2p pentru fiecare răspuns corect:

1. se acceptă orice valoare cuprinsă între 7700 și 8300 m^3/s – 2p;

2. o cauză care determină valorile ridicate ale debitului la sfârșitul primăverii – 2p (pentru răspuns parțial corect se poate acorda punctaj intermediar 1p): topirea zăpezii, ploi abundente;

3. o cauză care determină valorile scăzute ale debitului în intervalul septembrie-noiembrie – 2p (pentru răspuns parțial corect se poate acorda punctaj intermediar 1p): seceta, precipitații reduse.

C. Se acordă câte 1p pentru fiecare element:

1. 2 state vecine, membre ale Uniunii Europene – 2p (câtă 1p pentru fiecare): Spania, Germania;

2. 2 unități de relief – 2p: Munții Alpi, Masivul Central Francez, Bazinul Parizian;

3. 2 cursuri de apă – 2p: Sena, Loire, Garonne, Rhon;

4. 2 tipuri de climă – 2p: temperat-oceanică, mediteraneană;

5. 2 orașe, altele decât capitala – 2p: Bordeaux, Lyon, Le Havre.

D. Se acordă 6 p astfel:

1. $10^\circ C$ – 2 p; 2. altitudinea – 2p; 3. inversiunea de temperatură - 2p.

E. 1. Se acordă 1p pentru un avantaj (capacitatea mare de producție, ritmicitate în funcționare) și 1p pentru un dezavantaj (poluarea, epuizarea resurselor) al utilizării combustibililor fosili pentru obținerea energiei electrice.

2. două state care au fost admise în Uniunea Europeană în anul 2004 – 2p (câtă 1p pentru fiecare): Estonia, Letonia, Lituania, Polonia, Cehia, Slovacia, Ungaria etc.